

України від 5 квітня 2007 року. Відомості Верховної Ради України. 2007. № 29. С. 389.

3. Малиновський В.Я. Державне управління: Навчальний посібник. Луцьк: вид. «Вежа» Вол. деж. ун-ту ім. Лесі Українки, 2000. С. 558.

4. Цивільний кодекс України: Закон України від 16 січня 2003 року. Відомості Верховної Ради України. 2003. №№ 40-44. С.356.

5. Світличний О.П., Михальський Д.Ю. Публічно-правова охорона прав інтелектуальної власності в Україні. *Аналітично-порівняльне правознавство*. 2025. Вип. 1. С. 524-528.

6. Про затвердження Положення про державного інспектора з питань інтелектуальної власності Міністерства економіки. Постанова Кабінету Міністрів України від 17.05.2002 року №674. Редакція від 24.03.2023 URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/674-2002-%D0%BF#Text>

REFERENCES:

1. Andriiko, O.F. (2007). *Administrativne pravo Ukrainy* [Administrative law of Ukraine]. In V.B. Averianov (Ed.), *Administrativne pravo Ukrainy. Akademichniy kurs* (Vol. 1: Zahalna chastyna). Kyiv: TOV «Vydavnytstvo “Iurydychna dumka”». [in Ukrainian].

2. Verkhovna Rada Ukrainy. (2007). *Pro osnovni zasady derzhavnoho nahliadu (kontroliu) u sferi hospodarskoi diialnosti: Zakon Ukrainy vid 5 kvitnia 2007 roku* [On the basic principles of state supervision (control) in the field of economic activity: Law of April 5, 2007]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, (29), 389. [in Ukrainian].

3. Malynovskyi, V.Ia. (2000). *Derzhavne upravlinnia* [Public administration]. Lutsk: Vezha, Volynskiy derzhavnyi universytet imeni Lesi Ukrainky. [in Ukrainian].

4. Verkhovna Rada Ukrainy. (2003). *Tsyvilnyi kodeks Ukrainy: Zakon Ukrainy vid 16 sichnia 2003 roku* [Civil Code of Ukraine: Law of January 16, 2003]. *Vidomosti Verkhovnoi Rady Ukrainy*, (40–44), 356. [in Ukrainian].

5. Svitlychnyi, O.P., & Mykhalskyi, D.Iu. (2025). Public-law protection of intellectual property rights in Ukraine. *Analitychno-porivnialne pravoznavstvo*, (1), 524–528. [in Ukrainian].

6. Kabinet Ministriv Ukrainy. (2002). *Pro zatverdzhennia Polozhennia pro derzhavnoho inspektora z pytan intelektualnoi vlasnosti Ministerstva ekonomiky: Postanova vid 17 travnia 2002 roku № 674 (redaktsiia vid 24 bereznia 2023 roku)* [On approval of the Regulation on the State Inspector for Intellectual Property of the Ministry of Economy: Resolution No. 674 (as amended March 24, 2023)]. [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 21.11.2025

УДК 351.82:347.73

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-19-285-290

Мушенюк Віктор Васильович,

доктор юридичних наук, професор, завідувач кафедри теорії права,
міжнародного права та приватного права,
ПЗВО «Київський міжнародний університет»
mushenook@gmail.com

ORCID ID: 0000-0003-0411-7567

Суббот Анатолій Іванович,

доктор юридичних наук, професор,
завідувач кафедри європейського та публічного права,
ПЗВО «Київський міжнародний університет»
subbot@kat.kiev.ua

ORCID ID: 0000-0002-1453-9379

ЮРИСДИКЦІЙНІ ПОВНОВАЖЕННЯ ПУБЛІЧНИХ ОРГАНІВ ТА ДІЯЛЬНІСТЬ САМОРЕГУЛІВНИХ ОРГАНІЗАЦІЙ ЩОДО АРБІТРАЖНИХ КЕРУЮЧИХ В УКРАЇНІ

У статті здійснено дослідження системи вітчизняного нормативно-правових актів регулювання діяльності арбітражних керуючих. Встановлено, що поетапне наближення такої системи до європейських стандартів зумовлює необхідність формування державних та професійних громадських суб'єктів контролю за діяльністю арбітражних керуючих з метою уникнення їх притягнення до юридичної відповідальності. Поплиси нормативно-правового регулювання відносин діяльності арбітражних керуючих

© В.В.Мушенюк, А.І.Суббот, 2025

професійним громадським об'єднанням тощо ініціювання розгляду та/чи вирішення питань щодо протидії правопорушенням. Проаналізовано нормативно-правові акти (Кодекс України з процедур банкруства, Порядок здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих, Положення про Дисциплінарну комісію арбітражних керуючих тощо), які визначають юрисдикційні обов'язки органів виконавчої влади щодо здійснення контролю, нагляду та притягнення до юридичної відповідальності арбітражних керуючих, а також повноваження професійних громадських об'єднань щодо реалізації юрисдикційних повноважень застосування заходів впливу на арбітражних керуючих за непрофесійну діяльність в галузі банкруства та державної політики у сфері запобігання неплатоспроможності боржників. В цілому підтримуючи нововведення законодавчого закріплення інституту самоврядування арбітражних керуючих у реалізації державної політики протидії банкруству та їх окремих юрисдикційних повноважень, вбачається доцільним на певний період призупинити повноваження про обмеження можливостей НААКУ щодо призупинення, визначеної Статутом, діяльності своїх членів по здійсненню законної професійної діяльності. Пропонується доцільним забезпечити додатковий контроль Міністерством здійснення процедури притягнення арбітражних керуючих до юридичної відповідальності.

Ключові слова: арбітражний керуючий, державна політика, державний орган з питань банкруства, дисциплінарна комісія, неплатоспроможність боржника, нормативно-правове регулювання, публічні органи, саморегульована організація, юридична відповідальність, юрисдикційні повноваження.

Mushenok V., Subbot A. JURISDICTIONAL POWERS OF PUBLIC BODIES AND ACTIVITIES OF SELF-REGULATORY ORGANIZATIONS REGARDING OF ARBITRATION MANAGERS IN UKRAINE

The article studies the system of domestic regulatory acts regulating the activities of arbitration managers. It is established that the gradual approximation of such a system to European standards necessitates the formation of state and professional public entities for monitoring the activities of arbitration managers in order to avoid their being held legally liable. The provisions of the regulatory and legal regulation of relations between arbitration managers grant the executive authorities, professional public associations, etc. the authority to initiate consideration and/or resolve issues related to combating offenses. The regulatory legal acts (the Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures, the Procedure for Controlling the Activities of Arbitration Managers, the Regulations on the Disciplinary Commission of Arbitration Managers, etc.) that determine the jurisdictional obligations of executive bodies to exercise control, supervision and bring arbitration managers to legal responsibility, as well as the powers of professional public associations to exercise jurisdictional powers to apply measures of influence on arbitration managers for unprofessional activities in the field of bankruptcy and state policy in the field of preventing debtors' insolvency, have been analyzed. In general, supporting the innovation of the legislative consolidation of the institute of self-government of arbitration managers in the implementation of the state policy of combating bankruptcy and their individual jurisdictional powers, it is considered appropriate to suspend for a certain period the powers to limit the possibilities of the NAACU to suspend, as determined by the Charter, the activities of its members in carrying out lawful professional activities. It is also advisable to provide additional control by the Ministry of Justice over the implementation of the procedure for holding arbitration managers legally liable.

Key words: arbitration manager, state policy, state bankruptcy authority, disciplinary commission, debtor's insolvency, regulatory and legal regulation, public bodies, self-regulatory organization, legal liability, jurisdictional powers.

Постановка проблеми. Питання нормативно-правового регулювання діяльності арбітражних керуючих ніколи не втрачає своєї актуальності у межах наук адміністративного, господарського, трудового тощо права. Регулярні зміни вітчизняного законодавства та наближення його до європейських стандартів спонукають арбітражних керуючих постійно коригувати свою діяльність, не залишаючи межі її правомірності з метою уникнення притягнення до різних видів юридичної відповідальності (господарсько-правової, цивільно-правової, адміністративної, кримінальної, дисциплінарної). Слід додати, що певною законодавчою новелою є притягнення до відповідальності за корупційні правопорушення. Адже, відповідно Законом України «Про запобігання корупції» від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII [1], арбітражні керуючі є суб'єктами такої відповідальності, оскільки надають публічні послуги.

Сучасна система нормативно-правового регулювання відносин діяльності арбітражних керуючих надає юрисдикційні повноваження судам, органам державної виконавчої влади та професійним громадським об'єднанням щодо розгляду і вирішення питань порушення законодавства такими керуючими як правозастосовної діяльності. Зазначені повноваження характеризуються наявністю меж у сфері контрольної діяльності, як системи захисту прав та свобод особи, та застосування санкцій у процедурі притягнення до юридичної відповідальності.

Судова юрисдикція являє собою межі компетенції судів (загальних, адміністративних, господарських) розглядати справи, що виникають у правовідносинах арбітражних керуючих. Юрисдикційні обов'язки органів виконавчої влади передбачають повноваження, спрямовані на здійснення контролю, нагляду та притягнення до відповідальності арбітражних керуючих як учасників суспільно-управлінських відносин. Участь громадських об'єднань у реалізації юрисдикційних повноважень передбачає популяризацію серед арбітражних керуючих досвіду роботи та фундаментальних знань в галузі, а є дієвим інструментом для взаємодії між суб'єктами професійної діяльності у сфері банкруства і відновлення платоспроможності.

Аналіз останніх досліджень та публікацій. Дослідження юрисдикційних повноважень публічних органів, а також діяльність саморегульованих організацій щодо контролю та підтримки здійснення послуг арбітражних керуючих в Україні досліджувалися в окремих публікаціях таких науковців як О.М.Борейко, С.В. Дяченко, Ю.В. Кабенюк, В.І.Курило, В.А. Миколаєць, Я.Г. Рябцева, Т.В. Степанова, А.І. Суббот, В.О. Трунов, С.А. Назаренко, Н.С. Носань, Б.В. Яринко та інші.

У більшості наукових публікацій здійснюється аналіз законодавства з процедур відновлення платоспроможності та банкрутства, характеризується самоврядування арбітражних керуючих, досліджується діяльність публічних органів у зазначеній сфері.

Зокрема, В.А. Миколаєць та С.В. Дяченко характеризують правовий статус арбітражного керуючого в процедурах відновлення платоспроможності та банкрутства. Науковцями також досліджені гарантії незалежної професійної діяльності арбітражного керуючого, які забезпечують можливість якісного виконання своїх повноважень: особливий порядок призначення, притягнення до відповідальності та припинення повноважень; гарантування виплати винагороди та відшкодування витрат арбітражного керуючого; функціонування органів саморегулівної організації арбітражних керуючих [2].

В.О.Трунов, аналізуючи законодавство про банкрутство, встановлює те, що недостатню прозорість механізмів призначення арбітражного керуючого судом, низький рівень контролю за їх діяльністю з боку органів публічної влади. Також результати дослідження демонструють важливість ролі арбітражного керуючого у процесах банкрутства та необхідність реформування правового регулювання даного виду відносин для підвищення ефективності їх діяльності [3].

В.І.Курило, В.В.Мушенко та А.В.Карнаух, досліджуючи особливості фіскального впливу органів публічного управління на діяльність арбітражних керуючих, визначають доцільним застосування до таких суб'єктів публічних та трудових відносин спрощеної системи оподаткування, обліку та звітності з одночасним посиленням податкового контролю та застосування заходів юридичної відповідальності [4].

Незважаючи на наявність у правовій доктрині розуміння правового статусу, повноважень та процесуальної діяльності арбітражного керуючого, залишається не висвітленою належним чином проблематика: 1) правового регулювання відносин контрольно-наглядової діяльності органів судової та виконавчої влади за діяльністю арбітражних керуючих; 2) діяльності саморегулівних організацій як суб'єктів сприяння цивілізованому ринку професійних послуг арбітражних керуючих; 3) притягнення до юридичної відповідальності арбітражного керуючого суб'єктами виконавчої влади нашої держави.

Метою статті є спроба дослідження юрисдикційних повноважень публічних органів та діяльності саморегулівних організацій щодо сприяння цивілізованому ринку професійних послуг арбітражних керуючих та надання пропозицій щодо поліпшення процедур платоспроможності для загального позитивного економічного ефекту в Україні.

Виклад основного матеріалу дослідження. Наразі основні принципи та засади здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих та притягнення їх до відповідальності, у разі невиконання або неналежного виконання своїх обов'язків, будучи розпорядником майна, керуючим санацією, ліквідатором, керуючим реструктуризацією або керуючим реалізацією, визначені у наступних нормативно-правових актах:

- Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 № 2597-VIII (далі – КУЗПБ), у якому передбачено, що арбітражні керуючі несуть за свої дії і бездіяльність цивільно-правову, адміністративну, дисциплінарну та кримінальну відповідальність (стаття 21) [5];

- Порядок здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих, затвердженого Наказом Міністерства юстиції України 06 грудня 2019 р. № 3928/5 (далі – Порядок) [6];

- Кодекс України про адміністративні правопорушення хоч і не містить спеціальних норм, що безпосередньо встановлюють адміністративну відповідальність саме арбітражних керуючих як окремої категорії суб'єктів, проте має на увазі, що такі суб'єкти професійної діяльності несуть адміністративну відповідальність на загальних підставах, як і інші особи, за вчинення адміністративних правопорушень, передбачених КУпАП (наприклад, за ст. 166-17 щодо фіктивного банкрутства) [7];

- Кримінальний кодекс України містить ряд статей, за якими може наступити відповідальність арбітражного керуючого (статті 191, 194, 212, 219, 358, 365-2, 368-4) [8].

Охарактеризуємо сучасні механізми здійснення контролю з боку публічних органів влади за діяльністю арбітражних керуючих та порядку притягнення їх до відповідальності.

Відповідно до вимог Положення про Міністерство юстиції України, затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228, Міністерство юстиції України (надалі – Мін'юст), як центральний орган виконавчої влади, діяльність якого спрямовується і координується Кабінетом Міністрів України, є державним органом з питань банкрутства (пункт 1) [9].

Згідно ст. 61 КУЗПБ Державний орган з питань банкрутства, яким наразі є Мін'юст, встановлює порядок здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих шляхом перевірки організації їх роботи, дотримання ними вимог законодавства з питань банкрутства. Також орган державної влади з питань банкрутства сприяє створенню організаційних, економічних та інших умов, необхідних для реалізації процедур відновлення платоспроможності суб'єктів підприємництва-боржників або визнання їх банкрутами [5].

Державний орган з питань банкрутства здійснює контроль за діяльністю арбітражних керуючих шляхом проведення планових і позапланових перевірок у встановленому ним порядку. Планові перевірки проводяться за певний період не більше одного разу на два роки за місцезнаходженням державного органу з питань банкрутства або суб'єкта, щодо якого арбітражний керуючий здійснює свої повноваження, або у приміщенні контори (офісу) арбітражного керуючого з обов'язковим повідомленням арбітражного

керуючого про час і місце проведення перевірки. Арбітражний керуючий зобов'язаний надати особам, уповноваженим на проведення перевірки, відомості, документи для огляду та їх копії для залучення до матеріалів перевірки. Повторна перевірка з питань, що вже були предметом перевірки, не допускається. Попередні періоди, що перевірялися раніше, не можуть бути предметом наступних перевірок, крім перевірок за зверненням фізичної чи юридичної особи.

Позапланові виїзні та невиїзні перевірки проводяться за зверненнями фізичних чи юридичних осіб, якщо з таких звернень випливає необхідність здійснення додаткового контролю з боку державного органу з питань банкрутства. Для проведення невиїзної перевірки державний орган з питань банкрутства надсилає арбітражному керуючому письмовий запит у межах предмета звернення. У зазначений у запиті строк арбітражний керуючий надсилає державному органу з питань банкрутства вмотивовану відповідь та копії відповідних документів. У разі виявлення під час перевірки діяльності арбітражного керуючого порушень норм законодавства державний орган з питань банкрутства може зупинити діяльність арбітражного керуючого та передати матеріали на розгляд дисциплінарної комісії для застосування до порушника дисциплінарного стягнення [6].

У переважній більшості випадків, наслідком проведення планової чи позапланової перевірки є виявлення правопорушень та, відповідно, притягнення арбітражного керуючого до юридичної відповідальності. Ключовим органом, який притягає до дисциплінарної відповідальності арбітражних керуючих, є Дисциплінарна комісія при Міністерстві юстиції України (надалі – Дисциплінарна комісія), яка діє відповідно до Положення про Дисциплінарну комісію арбітражних керуючих, яке затверджено Наказом Міністерства юстиції України від 25 вересня 2019 року № 2993/5 [10], розглядає скарги на арбітражних керуючих і в разі її обґрунтованості – позбавляє права на здійснення діяльності.

Здійснимо більш детальний аналіз адміністративно-юрисдикційних повноважень Дисциплінарної комісії, яка утворюється у встановленому Мін'юстом порядку для розгляду питань щодо притягнення арбітражних керуючих до дисциплінарної відповідальності за вчинення дисциплінарного проступку: 1) розглядає відповідні подання державного органу з питань банкрутства, саморегулівної організації арбітражних керуючих; 2) у разі надходження звернень фізичних і юридичних осіб щодо діяльності арбітражних керуючих, направляє відповідні звернення на перевірку до державного органу з питань банкрутства чи саморегулівної організації арбітражних керуючих; 3) приймає рішення на підставі подання державного органу з питань банкрутства чи саморегулівної організації арбітражних керуючих про застосування дисциплінарного стягнення.

Звернемо увагу на той факт, що підставами для внесення до Дисциплінарної комісії подання про притягнення арбітражного керуючого до дисциплінарної відповідальності є грубе порушення ним законодавства під час виконання повноважень, що призвело до порушення прав та законних інтересів боржника та/або кредиторів боржника. Мін'юст має право зупинити діяльність арбітражного керуючого, якщо актом перевірки встановлено грубі порушення в його діяльності. Також зупинення діяльності можливе при очевидній небезпеці подальшого порушення ним прав та інтересів боржника чи кредитора(ів), передбачених законодавством, та за умови позитивного висновку структурного підрозділу Мін'юсту щодо відповідності акта перевірки вимогам законодавства.

Про зупинення діяльності арбітражного керуючого Мін'юст видає наказ, який не пізніше наступного робочого дня з дня його видання надсилається такому суб'єкту рекомендованим поштовим відправленням на адресу контори (офісу) арбітражного керуючого та електронною поштою до виконання. Якщо комісія все ж притягнула порушника до дисциплінарної відповідальності, уникнути її він може, оскарживши рішення до адміністративного суду.

Здійснивши аналіз юрисдикційних повноважень органів публічної влади (їх колегіальних представницьких утворень) у сфері банкрутства та державної політики по запобіганню неплатоспроможності боржників, звернемо увагу на те, що поряд із Мін'юстом, в особі його територіальних органів, контроль за діяльністю арбітражних керуючих здійснює саморегулівна організація – Національна асоціація арбітражних керуючих України (надалі – НААКУ) [11].

Отже, НААКУ є саморегулівною організацією арбітражних керуючих, тобто всеукраїнською недержавною некомерційною професійною організацією, яка об'єднує всіх арбітражних керуючих України з метою забезпечення реалізації завдань самоврядування арбітражних керуючих, створена на засадах професійної належності [11]. Асоціація є юридичною особою та діє через організаційні форми самоврядування арбітражних керуючих, передбачені КУзПБ.

НААКУ як саморегулівна організація має право за зверненням учасника справи про банкрутство, або за власною ініціативою здійснити перевірку діяльності арбітражного керуючого на предмет дотримання ним: 1) Статуту НААКУ; 2) Кодексу професійної етики арбітражного керуючого [12]; 3) рішень НААКУ, пов'язаних із діяльністю арбітражних керуючих. Протягом 10 днів вирішити питання про притягнення чи не притягнення арбітражного керуючого до дисциплінарної відповідальності [11].

Звернувши у вступі до даної статті на трансформації чинного законодавства, що врегульовує досліджувану нами сферу проблематики, підтримаємо наразі позицію щодо новизни законодавчого закріплення інституту самоврядування арбітражних керуючих. Виходячи з цього, вбачається позитивним поширення практики звернення з відповідним повідомленням до правоохоронних або інших компетентних

органів, при встановленні НААКУ в діях арбітражного керуючого ознаки злочину або іншого правопорушення. Разом із тим, доцільним на певний період призупинити повноваження НААКУ у її Статуті щодо «обмеження ними можливостей своїх членів щодо здійснення законної професійної діяльності (п. 3.7.2. розділу 3 «Юридичний статус») [11]. Також доцільно забезпечити додатковий контроль Мін'юстом здійснення процедури притягнення арбітражних керуючих до юридичної відповідальності. Таке обмеження адміністративно-юрисдикційних повноважень може сприяти недопущенню порушення прав арбітражних керуючих у процесі здійснення непрофесійної перевірки. Такі обмеження, на нашу думку, у перспективі сприятимуть здатності саморегулювальної організації арбітражних керуючих стати повноцінним учасником суспільних контрольно-наглядових відносин.

Висновки. Отже, діяльність арбітражного керуючого є сферою адміністративно-юрисдикційних повноважень Мін'юсту (державного органу з питань банкрутства), суду, правоохоронних органів, а також перебуває у сфері впливу НААКУ (саморегулювальної організації арбітражних керуючих) та кредиторів. Усі ці суб'єкти можуть ініціювати процес планової чи позапланової перевірки діяльності арбітражного керуючого. Уповноважені органи здійснюють притягнення арбітражного керуючого до юридичної відповідальності при порушенні ним вимог чинного законодавства та своїх обов'язків (ліквідатора, розпорядника майна, керуючого санацією, керуючого реструктуризацією, керуючого реалізацією). Нормативно-правове регулювання юрисдикційних повноважень суб'єктів контрольно-перевірочної діяльності формує для арбітражних керуючих підґрунтя не допускати найменших порушень чинного законодавства, конфлікту інтересів, дотримуватись принципів професійної етики та необхідність постійного підвищення у встановленому порядку своєї кваліфікації для належного виконання своїх обов'язків у сфері банкрутства та державної політики щодо запобігання неплатоспроможності боржників.

СПИСОК ВИКОРИСТАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ:

1. Про запобігання корупції: Закон України від 14 жовтня 2014 р. № 1700-VII. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text>
2. Миколаєць В. А., Дяченко С. В. Окремі аспекти правового статусу арбітражного керуючого. *Юридична Україна*. 2023. №9. С. 13–21. URL: <https://jur-ukraine.com/okremi-aspekty-pravovogo-statusu-arbitrazhnogo-keruyuchogo/>
3. Трунов О.В. Правове становище арбітражного керуючого у процедурах банкрутства. *Правова позиція*. 2025. № 1 (46). С. 82–86. URL: <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2025/1/17.pdf/> DOI <https://doi.org/10.32782/2521-6473.2025-1.15/>
4. Курило В.І., Мушенко В.В., Карнаух А.В. Спрощена система оподаткування як альтернатива нормативно-правового фіскального впливу на діяльність арбітражних керуючих. *Міжнародний науковий журнал "Інтернаука"*. Серія: "Юридичні науки". 2026. № 2. С. 11–19. URL: <https://www.inter-nauka.com/issues/law2026/2/>
5. Кодекс України з процедур банкрутства від 18.10.2018 р. № 2597-VIII. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text>.
6. Порядок здійснення контролю за діяльністю арбітражних керуючих: затверджене наказом Міністерства юстиції України від 06.12.2019 р. № 3928/5 (зі змінами). URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1228-19#>.
7. Кодекс України про адміністративні правопорушення від 07.12.1984р. № 8073-X. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text>.
8. Кримінальний кодекс України від 05.04.2001 р. № 2341-III. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text>.
9. Положення про Міністерство юстиції України: затвердженого постановою Кабінету Міністрів України від 2 липня 2014 р. № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text>.
10. Положення про Дисциплінарну комісію арбітражних керуючих: Наказ Міністерства юстиції України від 25 вересня 2019 року № 2993/5 (zareestrovаний в Міністерстві юстиції України 30 вересня 2019 р. за № 1068/34039). URL: https://ips.ligazakon.net/document/re34039?an=19&ed=2019_11_29.
11. Статут Національної асоціації арбітражних керуючих України: Затверджений рішенням установчого з'їзду арбітражних керуючих України від 20.11.2019 р. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/media/Statute%203%20Consolidated%20Kyiv%20Dnipro.pdf>.
12. Кодекс професійної етики арбітражного керуючого: Протокол Установчого з'їзду арбітражних керуючих України від 20.11.2019 р. URL: <https://document.vobu.ua/doc/8671>.

REFERENCES:

1. Pro zapobihannia koruptsii (2014, 14 October) [On the Prevention of Corruption]: Zakon Ukrainy № 1700-VII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18#Text> [in Ukrainian].
2. Mykolaiets V. A., Diachenko S. V. (2023). Okremi aspekty pravovoho statusu arbitrazhnogo keruiuchoho [Certain Aspects of the Legal Status of an Arbitration Manager]. *Yurydychna Ukraina*. №9. 13–21. Retrieved from: <https://jur-ukraine.com/okremi-aspekty-pravovogo-statusu-arbitrazhnogo-keruyuchogo/> [in Ukrainian].

3. Trunov O.V. (2025). Pravove stanovyshche arbitrazhnoho keruiuchoho u protsedurakh bankrutstva [Legal Status of an Arbitration Manager in Bankruptcy Procedures]. *Pravova pozysyia*. № 1 (46). 82–86. Retrieved from: <https://legalposition.umsf.in.ua/archive/2025/1/17.pdf/> [in Ukrainian].
4. Kurylo V.I., Mushenok V.V., Karnaukh A.V. (2026). Sproshchena systema opodatkuvannia yak alternatyva normatyvno-pravovoho fiskalnoho vplyvu na diialnist arbitrazhnykh keruiuchykh. [Simplified taxation system as an alternative to regulatory fiscal influence on the activities of arbitration managers]. *Mizhnarodnyi naukovyi zhurnal "Internauka". Seriya: "Iurydychni nauky"*. № 2. 11–19. Retrieved from: <https://www.inter-nauka.com/issues/law2026/2/> [in Ukrainian].
5. Kodeks Ukrainy z protsedur bankrutstva (2018, 18 October). [Code of Ukraine on Bankruptcy Procedures]. № 2597-VIII. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2597-19#Text> [in Ukrainian].
6. Poriadok zdiisnennia kontroliu za diialnistiu arbitrazhnykh keruiuchykh (2019, 06 December) [Procedure for exercising control over the activities of arbitration managers]: zatverdzhene nakazom Ministerstva yustytzii Ukrainy № 3928/5 (zi zminamy). Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/z1228-19#> [in Ukrainian].
7. Kodeks Ukrainy pro administratyvni pravoporushennia (1984, 07 December). [Code of Ukraine on Administrative Offenses] № 8073-Kh. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/80731-10#Text> [in Ukrainian].
8. Kryminalnyi kodeks Ukrainy (2001, 05 April) [Criminal Code of Ukraine] № 2341-III. Retrieved from: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2341-14#Text> [in Ukrainian].
9. Polozhennia pro Ministerstvo yustytzii Ukrainy (2014, 2 Jule) [Regulations on the Ministry of Justice of Ukraine]: zatverdzenoho postanovoiou Kabinetu Ministriv Ukrainy № 228. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/228-2014-%D0%BF#Text> [in Ukrainian].
10. Polozhennia pro Dystsyplinarnu komisiuu arbitrazhnykh keruiuchykh: Nakaz Ministerstva yustytzii Ukrainy (2019, 25 September) [Regulations on the Disciplinary Commission of Arbitration Managers]. № 2993/5 (zareiestrovanyi v Ministerstvi yustytzii Ukrainy 30 veresnia 2019 № 1068/34039). URL: https://ips.ligazakon.net/document/re34039?an=19&ed=2019_11_29 [in Ukrainian].
11. Statut Natsionalnoi asotsiatsii arbitrazhnykh keruiuchykh Ukrainy (2019, 20 November) [Statute of the National Association of Arbitration Managers of Ukraine]. Zatverdzeni rishenniam ustanovchoho zizdu arbitrazhnykh keruiuchykh Ukrainy. URL: <https://www.pravojustice.eu/storage/app/media/Statute%203%20Consolidated%20Kyiv%20Dnipro.pdf> [in Ukrainian].
12. Kodeks profesiinoi etyky arbitrazhnoho keruiuchoho (2019, 20. November.) [Code of Professional Ethics of an Arbitration Manager]. Protokol Ustanovchoho zizdu arbitrazhnykh keruiuchykh Ukrainy. URL: <https://document.vobu.ua/doc/8671> [in Ukrainian].

Стаття надійшла до редакції: 21.11.2025

УДК 342.73:004.8

DOI: 10.36550/2522-9230-2025-19-290-294

Трошкіна Катерина Євгенівна,

кандидат юридичних наук, доцент, доцент

кафедри загальноправових дисциплін та державного управління

Центральноукраїнського державного університету

імені Володимира Винниченка

katernareva@gmail.com

ORCID ID: 0000-0002-1795-7234

КОНСТИТУЦІЙНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ЦИФРОВИХ ПРАВ ГРОМАДЯН: СУЧАСНІ ПІДХОДИ ТА ПОТРЕБА ОНОВЛЕННЯ КОНСТИТУЦІЙНОГО РЕГУЛЮВАННЯ

Цифровізація публічної влади, розвиток електронного врядування та активне використання інформаційно-комунікаційних технологій трансформують зміст конституційних прав людини. Сучасні форми реалізації права на приватність, свободу слова, доступ до інформації та участь у державному управлінні все частіше здійснюються у цифровому середовищі. Це зумовлює необхідність формування комплексного конституційно-правового механізму забезпечення цифрових прав громадян.

Цифрові права, що належать до четвертого покоління прав людини, охоплюють класичні права, адаптовані до цифрового простору, та новітні правові конструкції, зокрема право на забуття, право на анонімність та цифрову ідентичність. В умовах стрімкої цифровізації та впровадження електронних сервісів держави виникають ключові проблеми: фрагментарність законодавства, відсутність єдиного визначення цифрових прав, ризику надмірного державного контролю та потреба конституційної модернізації. Особливо актуальним це стає в умовах воєнного стану,

Випуск 19. 2025

© К.Є.Трошкіна, 2025